

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

จากสมมติฐานหลัก "การจัดทำโครงการหอศิลป์ร่วมสมัยกรุงเทพมหานครที่มีศักยภาพต้องพิจารณาปัจจัยแนวทางการออกแบบ และการบริหารจัดการหอศิลป์ร่วมสมัยที่มีมาตรฐาน" จากกระบวนการในการวิจัยจึงมุ่งศึกษารายละเอียด เพื่อกำหนดแนวทางการออกแบบ และ แนวทางการบริหารจัดการ ของหอศิลป์

พบว่าการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นในส่วนของการออกแบบอาคารหอศิลป์ร่วมสมัยกรุงเทพมหานคร กระบวนการหลักที่จะต้องเน้นในการสรุปนั้นคือ ในส่วนของการจัดเส้นทางสัญจรที่จะต้องมียระบบในการแยกส่วนระหว่างเส้นทางสัญจรของผู้ใช้งาน และเส้นทางสัญจรของเจ้าหน้าที่ ที่จะต้องมีการแยกส่วนกันแต่มีการใช้งานที่สัมพันธ์กันอย่างมีระบบ อีกทั้งการจัดพื้นที่ในการจัดแสดง ที่จะต้องมีความสัมพันธ์กับเส้นทางสัญจร และมีลำดับขั้นตอนในการชมงานศิลปะ ตามลำดับเนื้อหาการศึกษา และจังหวะในการให้แสง รูปแบบการจัดแสดง ประกอบกับพื้นที่ในการพักสายตา ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นหัวใจหลักของอาคารหอศิลป์ รายละเอียดต่าง ๆ ของแนวทางการออกแบบนั้นได้ทำการสรุปไว้ในบทที่ 2 ประกอบไปด้วย

1) แนวทางการออกแบบโครงการ

1.1) การเลือกพื้นที่ตั้ง

1.2) การวิเคราะห์ข้อกำหนดอาคาร

1.3) แนวความคิดในการออกแบบอาคาร

1.4) ความสัมพันธ์ของการใช้งาน

1.5) ลักษณะอาคาร

1.6) ระบบทางสัญจร

1.7) ระบบอาคาร

1.8) การแบ่งแยกการให้แสงประดิษฐ์ กับรูปแบบการให้แสงธรรมชาติ

1.9) ลักษณะพื้นที่เปิดโล่ง การจัดแสดงกลางแจ้ง

1.10) แนวทางการออกแบบส่วนจัดแสดง

1.11) แนวทางการออกแบบการใช้งานอื่น ๆ ในอาคาร

ในส่วนของการบริหารจัดการหอศิลป์ร่วมสมัยกรุงเทพมหานคร กระบวนการหลักที่จะต้องเน้นในการสรุปนั้นคือ ในส่วนของการกำหนดหน้าที่ และกิจกรรมของหอศิลป์ อันจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในหอศิลป์ ลักษณะพื้นที่ และการดำรงอยู่ได้ขององค์กร ส่วนในด้านเนื้อหาของการกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการนั้นได้เสนอแนวทาง และข้อเสนอแนะ เพื่อใช้ในการกำหนดการบริหารจัดการ จะแตกต่างกันตามลักษณะองค์ประกอบของแต่ละองค์กร ซึ่งรายละเอียดต่าง ๆ ของแนวทางการบริหารจัดการนั้นได้ทำการสรุปไว้ในบทที่ 2 ประกอบไปด้วย

2) แนวทางการบริหารจัดการหอศิลป์

2.1) แนวทางการกำหนดหน้าที่ และกิจกรรม

2.2) แนวทางการกำหนดการบริหารจัดการ

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากลำดับขั้นตอนของการวิจัยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปะร่วมสมัย และหอศิลป์ร่วมสมัยในประเทศไทยนั้น เอกสารอ้างอิงทางวิชาการมีค่อนข้างที่จะจำกัด โดยเฉพาะในส่วนของทฤษฎีทั่วไปที่เกี่ยวข้อง อาจจะเนื่องด้วยผู้ให้ความสนใจ และตื่นตัวในเนื้อหา ดังกล่าวเป็นเพียงบุคคลเฉพาะกลุ่มในสังคม รวมถึงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องค่อนข้างที่จะเป็นในรูปแบบของนามธรรม ยากต่อการตั้งทฤษฎี หรือทำการสรุปวิเคราะห์ออกมาเป็นข้อ ๆ

รวมไปถึงปัญหาของการขอข้อมูล การติดต่อขอสัมภาษณ์ ค่อนข้างที่จะยากลำบาก เนื่องจากเป็นบุคคลในตำแหน่งผู้บริหารโดยมาก สำหรับหอศิลป์ และ บุคลากรที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ผู้วิจัยก็ขอกราบขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย และโดยมากในภาคของเอกชนจะไม่ให้ความร่วมมือในการขอข้อมูลมากนัก การทำการศึกษาจึงอาจจะไม่ทั่วถึงในบางส่วน

ในด้านของข้อผิดพลาดนั้นเป็นในส่วนของการออกแบบแบบสอบถามที่เมื่อทำการทดสอบคุณภาพแล้ว มีข้อที่ยังต้องปรับแก้คุณภาพ และค่าที่ใช้อยู่ด้วยกัน 2 ข้อ คาดว่ายังเป็นปริมาณความผิดพลาด ที่ยังสามารถยอมรับได้ และเวลาในการทำงานที่มีอยู่อย่างจำกัด

เป็นอย่างดี ผู้วิจัยก็ขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย และโดยมากในภาคของเอกชนมักจะไม่ให้ความร่วมมือในการขอข้อมูลมากนัก การทำการศึกษาก็อาจจะไม่ทั่วถึงในบางส่วน

ในด้านของข้อผิดพลาดนั้นเป็นในส่วนของการออกแบบแบบสอบถามที่เมื่อทำการทดสอบคุณภาพแล้ว มีข้อที่ยังต้องปรับแก้คุณภาพ และค่าที่ใช้อยู่ด้วยกัน 2 ข้อ จาก 24 ข้อ คาดว่ายังเป็นปริมาณความผิดพลาดที่ยังสามารถยอมรับได้ และเวลาในการทำงานที่มีอยู่อย่างจำกัด

ในการทดลองออกแบบอาคาร และโครงการหอศิลป์ร่วมสมัยกรุงเทพมหานครตามแนวทางการออกแบบ และบริหารจัดการที่ผู้วิจัยกำหนด ผู้วิจัยพบว่าสามารถนำแนวทางการออกแบบ และการบริหารจัดการที่กำหนดไปใช้แก้ปัญหาเป็นไปตามที่ศึกษาปัญหา และความต้องการของสังคม ทำให้โครงการหอศิลป์ร่วมสมัยกรุงเทพมหานครเป็นอาคารที่มีรูปแบบการใช้งานที่เหมาะสม ครบถ้วนตามความต้องการในการแก้ปัญหา และได้มาตรฐานตามการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีข้อเสนอแนะในบางส่วนซึ่งเป็นในส่วนปัญหาที่ยอมรับ และทำการแก้ปัญหาได้

6.3 ข้อเสนอแนะจากผู้ประเมิน

จากการออกแบบอาคารหอศิลป์ร่วมสมัยกรุงเทพมหานคร จากแนวทางการออกแบบ และบริหารจัดการที่กำหนดนั้น ข้อเสนอแนะโดยรวมพบว่าการโครงการหอศิลป์ร่วมสมัยกรุงเทพมหานครที่ผู้วิจัยทำการทดลองจาก แนวทางการออกแบบ และบริหารจัดการที่กำหนดนั้น มีความเหมาะสมดี ทั้งความครอบคลุมในการแก้ปัญหา การกำหนดกิจกรรม และหน้าที่ของอาคาร ได้ตามความต้องการของสังคม อีกทั้งรูปแบบอาคารที่เหมาะสมกับการใช้งาน และได้มาตรฐาน

ส่วนในเนื้อหาของข้อเสนอแนะที่มีความไม่เหมาะสมโดยมากจะกล่าวถึงในรูปแบบของอาคารที่ขาดความดึงดูด หรือมีลักษณะเป็นชิ้นงานศิลปะด้วยตัวอาคารเอง เนื่องด้วยผู้วิจัยต้องการกำหนดแนวทาง และกระบวนการนำแนวทางที่กำหนดมาออกแบบ ที่เป็นมาตรฐานที่เป็นหัวใจหลักของอาคารหอศิลป์ เพื่อนำไปศึกษา และขยายผลต่อ ซึ่งรายละเอียดต่าง ๆ ต้องขึ้นอยู่กับลักษณะที่ผู้ออกแบบอาคาร ผู้ประกอบการต้องการ หรือลักษณะโดยรอบของสถานที่ตั้งที่เป็นองค์ประกอบ อีกทั้งในส่วนของการบริหารจัดการที่กำหนด และเสนอแนะแนวทางเป็นในลักษณะการวางแผนถึงการบริหารที่เหมาะสม ที่จะต้องได้รับการประสานงานจากทั้งทางภาครัฐ และเอกชน หรือขึ้นอยู่กับแต่ละองค์กรที่มีความสนใจ หรือต้องการที่จะลงทุนประกอบการหอศิลป์ นอกจากนั้นแนวทาง และข้อเสนอแนะต่าง ๆ จะเป็นในด้านของเทคนิค และวิธีการในการออกแบบ ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละโครงการ ขึ้นเดียวกัน

6.4 ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย

จากการศึกษาบทความต่าง ๆ การลงพื้นที่ศึกษา รวมไปถึงการแสดงข้อคิดเห็นและ
เสนอแนะในการให้สัมภาษณ์ การกรอกแบบสอบถาม และการทดลองออกแบบโครงการหอศิลป์
ร่วมสมัยกรุงเทพมหานครสามารถรวบรวมข้อมูลทางข้อเสนอแนะได้ดังนี้คือ

6.4.1 ข้อเสนอแนะในการศึกษาแนวทางการออกแบบ และบริหารจัดการเพื่อนำไปใช้

จากข้อมูลของผู้เข้าชมหอศิลป์พบว่าโดยมากผู้เข้าชมส่วนใหญ่เป็นนักเรียนนักศึกษา
และมีความต้องการที่จะเรียนรู้ศึกษาศิลปะ แสดงให้เห็นว่าหอศิลป์นอกจากจะมีหน้าที่เป็นแหล่ง
รวบรวมวัฒนธรรม และสร้างสุนทรียภาพให้กับคนในสังคมแล้วยังมีหน้าที่หลักในการให้ความรู้
ให้กับผู้ที่ต้องการศึกษาในสังคมอีกด้วย

ฉะนั้นการออกแบบจึงควรที่จะมุ่งเน้นให้กับบุคคลในลักษณะ ดังกล่าวอีกด้วย โดยการ
สร้างสื่อที่ดึงดูด และสร้างเสริมให้เกิดความน่าสนใจโดยที่ในการจัดนิทรรศการสิ่งที่สำคัญคือ
บรรยากาศของห้องแกลเลอรี่ จะต้องสัมพันธ์กับความต้องการของประชาชนได้แก่ ความเพลิดเพลิน
(entertaining) มอบคุณงาม (aesthetic) การต้องการศึกษาและค้นคว้า (intellectual) เพราะ
เป้าหมายของการจัดแสดง ที่สำคัญที่สุดคือให้ความรู้แก่ผู้เข้าชม และกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น
ซึ่งอาจทำได้โดยการออกแบบให้เกิดศิลปะกิจกรรมให้ผู้เข้าชมมีส่วนร่วมกับการงานศิลปะ
ความเข้าใจ เป็นสัดส่วนที่ไม่โล่ง และอ้างว้างจนเกินไป รวมถึงมีคำอธิบายผลงานเป็นส่วนสำคัญที่
สร้างความอยากรู้อยากเห็นของผู้ชม การตั้งคำถามแก่ผู้ชม เป็นการสร้างความอยากรู้อยากเห็นอย่าง
หนึ่ง สำหรับผู้ชมที่จะหยุดอ่าน เพื่อค้นหาคำตอบได้เช่นกัน

สำหรับบรรยากาศแวดล้อมที่พื้นที่ตั้งหอศิลป์นั้น ควรอบอุ่นด้วยกลิ่นไอของศิลปกรรม
เช่น ส่วนประติมากรรมกลางแจ้ง เพื่อเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน มีบรรยากาศที่ร่มรื่น
สุนทรีย์ เพื่อจูงใจให้ประชาชนเข้าหาศิลปะ และเป็นสิ่งเชื่อมโยงให้ผู้คนทั่วไปเพื่อการพักผ่อน
หย่อนใจ ได้เข้าชมผลงานศิลปะอื่น ๆ ในหอศิลป์อีกด้วย

6.4.2 ข้อเสนอแนะต่อสังคม รัฐบาล และภาคเอกชน

เนื่องจากในปัจจุบันสาเหตุที่ทำให้เกิดการตื่นตัวเพื่อให้เกิดโครงการหอศิลป์ร่วมสมัย กรุงเทพมหานคร ขึ้นมานั้น มาจากกลุ่มคนที่เล็งเห็นว่า ศิลปวัฒนธรรมของชาติ อารยะธรรมของ ค่อย ๆ ที่จะจางหายไป ไม่ได้ได้รับความสนใจในการเก็บรักษา และสืบสานต่อไป ผู้ที่จะสามารถ แก้ปัญหาได้คงไม่ใช่กลุ่มคนเล็ก ๆ หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่ต้องได้รับการสนับสนุน จากทั้ง ประชาชนในสังคม บุคลากรในภาครัฐ และเอกชน จึงจะทำให้ สิ่งเล็กน้อยที่ถูกสังคมมองข้ามที่ กำลังจะทำให้เกิดปัญหาที่ยิ่งใหญ่แก่วัฒนธรรมของชาติ ได้เป็นปัญหาที่ถูกแก้อย่างทัน่วงที โดย สรุปประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) หลักสูตรการสอนศิลปะ ควรเป็นหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องจากระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา โดยทำการเพิ่มชั่วโมงของการเรียนการสอนมากขึ้น มีการทำวิจัยใหม่ เพื่อปรับหลักสูตรเพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอน
- 2) บุคลากรในการสอนศิลปะ เนื่องจากในปัจจุบันมีจำนวน และคุณภาพค่อนข้าง จำกัด ยิ่งโดยเฉพาะในส่วนของประถม และมัธยมไม่ได้มีการจบการศึกษาทางด้านศิลปะโดยตรง จึงจำเป็นต้องทำการพัฒนาเพื่อ ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ทางศิลปะ
- 3) นโยบายทางศิลปะของรัฐบาล โดยที่รัฐควรที่จะเอาใจใส่และให้ความสำคัญกับ ศิลปะ และมีนโยบายสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรม
- 4) การสนับสนุนจากภาครัฐบาล ทั้งในด้านของการสนับสนุนสถาบันหอศิลป์ และการให้การอุปถัมภ์ศิลปิน
- 5) การสนับสนุนจากภาคเอกชน โดยมีการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพื่อสังคม ไม่ แสวงหากำไรสูงสุดเสมอไป
- 6) ความสมดุลของจำนวนหอศิลป์ คือเนื่องจากการจัดตั้งโครงการหอศิลป์ร่วมสมัย กรุงเทพมหานครแล้ว ยังควรที่จะพิจารณาถึงการจัดตั้งหอศิลป์ในส่วนภูมิภาคด้วย อย่างมี มาตรฐาน
- 7) มาตรฐานในการบริหารงานของหอศิลป์ เนื่องจากในปัจจุบันขาดผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านภัณฑารักษ์
- 8) มาตรฐานของสถานที่ในการจัดแสดงงาน
- 9) ระบบโครงสร้างตลาดศิลปะเมืองไทย ควรที่ระบบการจัดจำหน่ายงานศิลปะอย่าง ได้มาตรฐาน

10) ความร่วมมือจากกลุ่มผู้เข้าชมงาน เนื่องจากในปัจจุบันผู้ที่เข้าชมหอศิลป์ ยังจำกัดอยู่ในวงแคบเฉพาะกลุ่ม ซึ่งโดยมากเป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษาทางศิลปะ หรือศิลปินเท่านั้น

11) ความสนใจของกลุ่มนักสะสมยังมีปริมาณน้อยมากเมื่อเทียบกับกลุ่มของศิลปิน

12) ประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์งาน

13) พัฒนาการของผลงานศิลปะในประเทศไทย โดยควรจะเน้นที่กระบวนการคิดของศิลปิน ให้งานมีความน่าสนใจ

14) พัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากในปัจจุบันบางส่วนยังมีการเลียนแบบงานศิลปะของต่างชาติ และบางส่วนก็ยังยึดติดกับรูปแบบเดิม ๆ